

9. 5. 2023

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zákaz zaměnitelnosti obchodní firmy: Při výběru názvu zpozorněte!

Plánujete založit novou společnost či podnikání a vybíráte vhodné pojmenování. Jste při výběru obchodní firmy limitováni? A pokud ano, na co si dát pozor? Odpovědi na uvedené otázky se dozvíte v následujícím článku věnovaném problematice zaměnitelnosti[1] obchodní firmy.

Pokud přemýšlíte nad zněním obchodní firmy[2], je třeba věnovat pozornost nebezpečí záměny. V případě zápisu do obchodního rejstříku zákon stanoví podmínku zákazu zaměnitelnosti obchodní firmy.[3] Právě (dobré) jméno a renomé může být tím nejcennějším aktivem podnikatele, a proto lze doporučit, aby se obchodní firma odlišovala od jiných firem působících na trhu. V opačném případě se vystavujete určitému riziku.

Z čeho se skládá obchodní firma

Obchodní firmy často obsahují různé pojmy[4], ať už osobní (zpravidla jméno zakladatele), věcné nebo smyšlené. Z judikatury[5] plyne požadavek odlišovat:

- A. tzv. dominantní část obchodní firmy a
- B. obecný pojem.

Dominantní část a obecný pojem

Za dominantní se považuje výraznější část, jež utkví v paměti průměrného zákazníka.[6] Oproti tomu obecný pojem je běžně užívané označení a slabším prvkem. Odlišení těchto dvou základních částí obchodní firmy[7] je nutné posoudit vždy individuálně a často bývá předmětem sporů, když se rozcházejí názory stran na to, který prvek je tím dominantním. Pokud se uvažovaná obchodní firma shoduje,[8] nebo jen nepatrně odlišuje od obchodní firmy jiného podnikatele, je taková skutečnost způsobila přivodit záměnu obchodních firem.

V praxi společnosti často včleňují do svých názvů obecné pojmy (slova), a to české i cizojazyčné, např. centrum, služby, energie, invest, service, law apod. K tomu doporučuji zadat uvažované heslo do obchodního rejstříku, v případě společností se zahraničním přesahem do evropského obchodního rejstříku[9]. Výstupem pak bude seznam nalezených subjektů, které obsahují uvažovaný termín. Tento jednoduchý krok může posloužit jako vodítko při posuzování rizika zaměnitelnosti obchodní firmy.

S ohledem na průměrného zákazníka, jinými slovy, zda obchodní firma vyvolává u třetích osob nebezpečí záměny, se zohledňuje také okruh zákazníků a obchodních partnerů. Pokud okruh (tržní cílení) podnikatelů není shodný, pak je to argument pro snížení pravděpodobnosti záměny obchodních firem.[10]

Obchodní firma bývá složena hned z několika slov představujících zejména organizační uspořádání, právní formu a lokalitu.

Označení holdingu / koncernu

Společnosti mohou být pojmenovány tak, aby byla zjevná jejich vzájemná provázanost, vlastnická struktura nebo příslušnost k mateřské / dceřiné společnosti. Někdy ve formě celého slovního označení, někdy jako zkratky investiční skupiny / holdingu / koncernu[11], v jehož rámci společnost vykonává svou činnost. Volba organizačního uspořádání a vzájemné provázanosti může sloužit jako významný rozlišovací prvek.

Právní forma

Právní forma právnické osoby je nutným dodatkem obchodní firmy právnické osoby.[12] [13] Samotný dodatek ale nebývá dostatečným odlišením za situace, kdy se dvě obchodní firmy odlišují pouze v právní formě. Vždy je nutné jej zohlednit a posoudit ve spojení se shora uvedenými skutečnostmi, tj. všemi existujícími odlišujícími prvky.[14] Označení právní formy nemusí být nutně umístěno na konec obchodní firmy, tudíž jej lze umístit libovolně.[15]

Lokalita

Běžné je i zeměpisné označení typu *Czech Republic*, Praha, Morava, slezské apod. Začlenění místa, kde osoba vykonává činnost nebo kam umístila sídlo, obecně není bez dalšího uspokojivým odlišovacím kritériem.[16] Avšak v kombinaci s dalšími prvky, které jsou obsahem obchodní firmy, může nezaměnitelnost podpořit.

Ochrana obchodní firmy

Obchodní firmy jsou podrobeny kontrole, kterou provádějí rejstříkové soudy, jejichž úkolem je mimo jiné přezkoumat (ne)zaměnitelnost.[17] Pokud soud dojde k závěru, že navrhovaná obchodní firma je zaměnitelná s jinou obchodní firmou, může návrh (zčásti) **zamítnout**. Totéž platí v případě zápisu prováděném notářem. Komentářová literatura však upozorňuje, že provedení zápisu do obchodního rejstříku ještě nevyklučuje možnost napadnutí obchodní firmy pro zaměnitelnost.[18]

Zákon poskytuje obchodní firmě ochranu na základě toho, kdo obchodní firmu použil fakticky a po právu jako první, tzv. **právo priority**. Vzhledem k zásadě materiální publicity a zákonné úpravě se vychází v zásadě z priority zápisu obchodní firmy do obchodního rejstříku.[19]

Dojde-li k neoprávněnému zásahu do práva k obchodní firmě, lze uplatnit následující nároky:

- A. zdržovací,
- B. odstraňovací,
- C. přiměřené zadostiučinění,
- D. náhrada škody a
- E. vydání bezdůvodného obohacení.[20]

V praxi tak podnikatel může požadovat, aby druhý podnikatel svou zaměnitelnou obchodní firmu změnil, tedy podal návrh na změnu zápisu do obchodního rejstříku. Je důležité dodat, že promlčení práva na odstranění takového závadného stavu je vyloučeno.[21]

K projednání a rozhodování věcí týkajících se práv k obchodní firmě je v prvním stupni vždy věcně i místně příslušný Městský soud v Praze.[22]

Závěr

Před podáním návrhu na zápis do obchodního rejstříku je třeba nejprve vždy zvážit navrhované znění obchodní firmy a nebezpečí její záměny. Přestože bude podnikatel řádně zapsán do veřejného rejstříku, tj. rejstříkový soud provede kontrolu obchodní firmy, stále hrozí, že se objeví jiný podnikatel, který se bude domáhat změny Vaší obchodní firmy.

Je proto namístě být obezřetný a nespoléhat pouze na prvotní kontrolu prováděnou rejstříkovým soudem. Každý případný spor je posuzován individuálně, o čemž svědčí i podrobná judikatura. **Závěrem doporučuji volit takovou obchodní firmu, která bude dostatečně identifikovatelná a individualizovaná. Vyhněte se tak případným sporům.**

Mgr. Martina Pabudová,
advokátní koncipientka

AegisLaw

Aegis Law, advokátní kancelář, s.r.o.

Jungmannova 26/15
110 00 Praha 1

Tel: +420 777 577 562
Email: office@aegislaw.cz

[1] Autorka se v tomto článku zabývá výlučně zákazem zaměnitelnosti, nikoliv klamavostí, souladem s dobrými mravy, veřejným pořádkem či jinými zákonnými podmínkami dle zvláštních právních předpisů.

[2] § 423 odst. 1 věta první z. č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů („OZ“): „Obchodní firma je jméno, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku.“ Obchodní firma je tudíž jediným názvem (jménem) právnické osoby. Naopak u fyzických osob může být obchodní firma odlišná od jména.

[3] § 132 odst. 2 a 424 OZ.

[4] Převážně jsou užívána slova a slovní spojení, tj. kombinace písmen. Právní úprava však nevyklučuje ani použití číslic či jiných znaků jako např. 7 / 46 / ! / * , viz JANOŠEK, Vladimír. In:

PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022. Dostupné z: databáze Beck-online, § 132 [Název právnické osoby].

[5] Např. usnesení Nejvyššího soudu („NS“) ze dne 29.05.2012, sp. zn. 23 Cdo 3607/2010.

[6] Tamtéž.

[7] Lze se setkat rovněž s rozlišením na tzv. kmen a dodatek, přičemž kmen představuje jádro (dominantní část) obchodní firmy a dodatek vše ostatní, co nelze podřadit pod kmen, viz např. rozsudek NS ze dne 15.03.2005, sp. zn. 32 Odo 873/2004.

[8] Existence shodného dominantního prvku v názvech ale sama o sobě nemusí bez dalšího znamenat zaměnitelnost, viz usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 06.08.2020, sp. zn. 5 Cmo 126/2020.

[9] European Business Register (EBR). Dostupný na: <https://euroskop.cz/ja-a-eu/podnikani/evropsky-obchodni-rejstrik/>. Autorka pro úplnost uvádí, že při tuzemském podnikání musí být obchodní firma nezaměnitelná (výlučná) na území České republiky, viz usnesení NS ze dne 28.01.2008, sp. zn. 32 Odo 1729/2006. To však nebrání tomu, aby se podnikatel snažil přijít s takovou obchodní firmou, která bude co možná jedinečná a individualizovaná v rámci celého trhu, na kterém působí.

[10] Rozsudek NS ze dne 25.04.2018, sp. zn. 23 Cdo 3394/2017.

[11] Pokud by však obchodní firma obsahovala označení koncern / holding, ačkoliv nenaplnuje znaky takového podnikatelského seskupení, jedná se o klamavou obchodní firmu, viz usnesení NS ze dne 29.08.2013, sp. zn. 29 Cdo 3182/2012.

[12] Dle § 132 odst. 2 věta první OZ název právnické osoby musí obsahovat označení právní formy. Tento zákonný požadavek se uplatní např. i u příspěvkových organizací, viz usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 02.04.2019, sp. zn. 7 Cmo 271/2018.

[13] Nutno odlišit od dodatků, které se k obchodní firmě jen připojují a tvoří její součást, např. spojení „v likvidaci“ dle § 187 odst. 2 OZ.

[14] Viz usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 08.07.2014, sp. zn. 8 Cmo 172/2014.

[15] Viz usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 02.12.2005, sp. zn. 7 Cmo 383/2005.

[16] Viz rozsudek NS ze dne 22.12.2005, sp. zn. 29 Odo 844/2003. Opačně např. usnesení NS ze dne 24.10.2018, sp. zn. 29 Cdo 5758/2016.

[17] Viz § 424 OZ a § 90 odst. 1 z. č. [304/2013](#) Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob,

ve znění pozdějších předpisů.

[18] ZAPLETAL, Jiří. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022. Dostupné z: databáze Beck-online, § 424 [Zákaz zaměnitelnosti a klamavosti obchodní firmy].

[19] Každou situaci je nutné posuzovat individuálně dle konkrétních okolností. Jinak bude posouzena „prvost“ v případě předregistrace firmy a jejího následného vzniku či např. v rámci faktického využívání koncernového označení. Viz HAVEL, Bohumil. In: MELZER, Filip, TĚGL, Petr a kol. Občanský zákoník: § 419 - 654 a související společná a přechodná ustanovení : velký komentář. Svazek III. Praha: Leges, 2014, komentář k § 423 OZ, s. 18–19.

[20] Viz § 423 odst. 2 a 2988 OZ.

[21] Viz usnesení NS ze dne 16.05.2012, sp. zn. 23 Cdo 775/2012. Judikatura ale tuto přísnost zčásti zmírňuje, když přihlíží ke skutečnosti, zda žalobce uplatnil svůj nárok bezprostředně po vzniku závadného stavu, či nikoliv, tj. toleroval stav, kdy žalovaný po celou dobu působil pod uvedenou obchodní firmou a budoval své postavení na trhu, aniž by během trvání závadného stavu došlo k záměně firem, viz rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 17.06.2009, sp. zn. 3 Cmo 424/2008.

[22] Viz § 39 odst. 2 z. č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů ve spoj. s § 6 z. č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, ve znění pozdějších předpisů.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)